

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Gfv.VII.30.062/2016/5.

A tanács tagjai:. Török Judit a tanács elnöke
 . Csőke Andrea előadó bíró
 . Farkas Attila bíró

A felperes:

A felperes jogi képviselője: Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Perenyei és Társa Ügyvédi Iroda

A per tárgya: választottbírósági ítélet érvénytelenítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

Az elsőfokú bíróság neve és az eljárás száma:

Fővárosi Törvényszék, 9.G.42.644/2015/8.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.270.000 (egymillió-kétszázhetvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek 2006. január 23-án kötötték meg a budapesti 4-es metróvonal I. szakaszának a vonalalagutakra és kapcsolódó műtárgyakra vonatkozó tervezési és kivitelezési munkái elvégzésére irányuló szerződésüket, melyért a felperest átalány vállalkozási

díj illette meg. A vállalkozási szerződésben kikötötték, hogy „bármilyen vitát, amelynek tárgyában a Döntőbizottság határozata (ha van ilyen) nem vált véglegessé és kötelezővé, végül Választottbíráskodás útján kell rendezni.” Választottbírósként a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróskodást (továbbiakban: Választottbíróskodás) jelölték meg. Megállapodásuk szerint a választottbírói tanácsban 3 választottbíró jár el a Választottbíróskodás Eljárási Szabályzatában foglaltaknak megfelelően, a jogvita elbírálására a magyar jogot alkalmazzák, és magyar nyelven folytatják le azt.

[2] A felek között vita alakult ki a Fővám téri megálló építése során, a szerződéshez képest megváltozott körülmények miatt a felperesnél felmerült többletköltségek megtérítése kérdésében. Az alperes képviseletében eljáró Mérnök a felperes követeléséből csak egy részt ismert el.

[3] A felperes (a választottbíróskodási eljárásban is felperes) a Választottbíróskodáshoz 2013. november 15-én benyújtott - utóbb módosított - keresetében kérte az alperes kötelezését 258.058,13 euró díj és ennek késedelmi kamata megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az ajánlattételi időszakban - az átalánydíj kalkulációjánál - nem lehetett számolni olyan körülményekkel, amelyek miatt ezen összegű többletkövetelése keletkezett. Állította, hogy az alperes magatartása miatt merült fel a költsége, melynek csak egy részét (a 424.743 euróból csak 166.684,87 eurót) ismert el a Mérnök, a különbséget érvényesíti a keresetben. Az alperes magatartása miatt az alagutat fúró pajzs indításához szükséges szerkezeteket újra kellett terveznie és építenie, 14 többlet-segédgyűrűt is be kellett építenie. Az eredeti kiírás szerint a Fővám téri állomás felül nyitott elemként került volna megépítésre, amelybe a beérkező fúrópajzs továbbításához szükséges nyomókeretet felülről be tudta volna emelni. Ennek hiányában az alperesnek legalább olyan leadó nyílásokat kellett volna készíttetnie az állomás építőjével, amelyen keresztül a felperes az elemeket be tudta volna emelni többletköltség nélkül. Ezzel szemben a leadó nyílások rossz helyen voltak és az állomáson az alaplemez teherbírása miatt a felperes csak szétszerelt állapotban tudta azokat a megfelelő helyre szállítani. Ennek a költségeit kívánta az alperesre hárítani. 11.877,50 euró összeget szerződésszegéssel okozott kár jogcímén igényelt az alperestől, mely összeg a követelésének érvényesítésével addig felmerült költségeit foglalta magában.

[4] A Választottbíróskodás megalakulását követően az alperes vitatta a felperes keresetében előadottakat. Álláspontja szerint az eredeti műszaki tartalomtól való eltérés nem történt, a felperesnél a szerződésből eredő díjon felül többletköltség nem keletkezhetett.

[5] A választottbíróskodási tárgyaláson a felperes bejelentette, hogy a műszaki vonatkozású tényeket és az érvényesített jog értékét szakértővel kívánja bizonyítani, mely bizonyítást az alperes nem

ellenezte. A felperes által javasolt szakértőket az alperes nem fogadta el, az alperes által javasolt szakértőkből a felperes egyet elfogadott, akit a Választottbíróság szakértőként kirendelt. A Választottbíróság a felek részére lehetővé tette, hogy kérdéseiket a szakértőnek feltegyék, illetve felhatalmazta a szakértőt, hogy a felek előzetes értesítése mellett társszakértőt vegyen igénybe.

A szakértő helyszíni bejárást követően terjesztette elő az egyesített szakértői véleményt. Az alperes a szakértői véleményt elfogadta, a felperes azonban - a szakértő téves megállapításaira és az általa figyelmen kívül hagyott körülményekre hivatkozva - a szakértői véleményt nem fogadta el.

A Választottbíróság 2014. december 11-én megtartott tárgyalásán a szakértő és a társszakértő is jelen volt, melyen a Választottbíróság kísérletet tett a szakvélemény és a felperes megbízottjának szakmai véleménye közötti ellentmondások feloldására. Lehetővé tette a felek részére, hogy további kérdéseket indítványozzanak a szakértőkhöz, és kötelezte a szakértőt kiegészítő szakvélemény benyújtására. A felperes további kérdéseket tett fel a szakértőnek, az alperes pedig a tényállításait kiegészítette, iratokat csatolt.

A kirendelt szakértő és társszakértő 2015. február 2-án nyújtotta be egyesített kiegészítő szakértői véleményét, melyben a korábban beterjesztett szakértői véleményt fenntartották, részben módosítva annak ténymegállapítását. Az alperes álláspontjával egyetértve 182.215,47 euró összegben határozták meg annak a munkának az ellenértékét, amelyet a felperesnek ténylegesen el kellett végeznie, s amelyet az átalánydíj nem fedezett.

A felperes javasolta új szakértő kirendelését, állítva, hogy a kirendelt szakértő az első véleménye szakmailatlannak, tény- és iratellenesnek tartott megállapításaira és ellentmondásaira nem adott magyarázatot.

A kirendelt szakértő írásban válaszolt a felperes észrevételeire és kérdéseire.

A Választottbíróság 2015. március 4-én hallgatta meg a szakértőket, mely tárgyaláson a felperes fenntartotta álláspontját, szakmailag kifogásolta a szakértői véleményt. Az alperes elfogadta a szakértői bizonyítás eredményét.

A Választottbíróság felhívta a feleket, hogy perösszefoglaló jelleggel tegyék meg előadásukat, további bizonyítási indítványukat terjesszék elő, s annak alapján fog határozni az eljárás további menetéről.

A felperes kifogást terjesztett elő a szakértői vélemény bizonyítékként való értékelése miatt, és arra is hivatkozott, hogy a szakértő megsértette titoktartási kötelezettségét. Ezt a szakértőnek arra a kijelentésére alapozta, amely szerint megkereste az **Ü.** tervezőjét, aki tájékoztatást adott neki arról, hogy hol vannak bizonyos tervek, másrészt előadta, hogy adatgyűjtést végzett

szakmai kapcsolatok felkeresésével. Ezzel - a felperes álláspontja szerint - a szakértő megszegte a titoktartási kötelezettségét, mely megalapozza kizárását és új szakértő kirendelését. Ennek hiányában a Választottbíróság súlyos eljárási szabálysértést követ el, amely érvénytelenítési okot is eredményezhet.

Az alperes a szakértői véleményre alapozva a felperes követelését 18.530,60 euró összegben elismerte. Kérte a szakértő kizárására és új szakértő kirendelésére irányuló indítvány mellőzését. Vitatta, hogy a szakértő megszegte volna titoktartási kötelezettségét.

[6] A Választottbíróság 2014. április 27-én a bizonyítási eljárást többségi szavazattal befejezettnek nyilvánította.

A felperes eljárási kifogást terjesztett elő, melyet arra alapított, hogy nem lett volna helye a tárgyalás berekesztésének, mert a Választottbíróság nem döntött a szakértővel szembeni kifogásáról, nem volt befejezett a bizonyítási eljárás, és arról sem határozott a Választottbíróság, hogy új szakértő kirendelését kérte.

A választottbírósági ítélet

[7] A Választottbíróság a felperes keresetét kisebb részében találta alaposnak és a VB/13159 számú ítéletében kötelezte az eljárás alperesét, hogy a felperesnek fizessen meg 18.530,6 eurót, valamint - utóbb hozott végzésével kijavítottan - ennek ÁFA összegét, továbbá a marasztalási összegnek 2011. február 23-tól járó késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A szakértő 6.728.000 Ft-ban megállapított díjának viselésére a felperest kötelezte, az eljárás díját 5.020.705 Ft-ban állapította meg, s kötelezte az alperest, hogy ebből 351.449 Ft-ot fizessen meg a felperesnek. Az alperes jogi képviselőjének munkadíját 2.400.000 Ft-ban állapította meg, melynek viselésére a felperest kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a Választottbíróság többségi határozattal döntött úgy, hogy a jogvita eldöntéséhez a tényállás tisztázott, ezért berekesztette a tárgyalást.

A Választottbíróság „az ítéletét arra alapította, hogy az alperes milyen kötelezettséget vállalt a szerződéses dokumentumokban, azokat megszegte-e, és ezt kiegészítve biztosított lehetőséget a felperesnek arra, hogy a műszaki dokumentációt értékelve bizonyítsa a perbeli állításait a szakértői bizonyítással, de az ítélet maga alapjaiban nem a szakértői véleményen, hanem a szerződéses kötelezettségek vizsgálatán, teljesítésén alapul. A szakértői megállapítások segítséget nyújtottak a Választottbíróság számára a szerződéses rendelkezések mögött lévő műszaki tartalom vizsgálatához.”

Kiemelte, hogy a felek által javasolt szakértőt rendelte ki, a felperes által beszerzett magánszakvélemények és a perbeli

szakvélemény közötti ellentmondások feloldására kiegészítő szakvéleményt készíttetett, a szakértőt meghallgatta. A felperesnek lehetősége volt arra, hogy a műszaki kérdéseket is tisztázva a követelését alátámassza bizonyítékaival. A műszaki véleménykülönbségek azonban nem érintették a szerződéses kötelezettségvállalások Választottbíróság által történő megítélését.

[8] A Választottbíróság alaptalannak ítélte a szakértővel szemben felhozott kifogásokat. Nem találta megállapíthatónak a titoksértését amiatt, hogy a szakvéleménye elkészítéséhez információkat szerzett be, és ennek során a projekt megvalósításában közreműködő személyekkel kapcsolatot teremtett, mivel erre a kirendelő végzés alapján lehetősége volt. Hangsúlyozta, hogy a Választottbíróság számára nem a kirendelt szakértő szakvéleménye az, ami a perben elbírált kérdésekre az alapvető válaszokat megadja.

[9] A kereset érdemében kiemelte, hogy a „tervez és épít” típusú FIDIC szerződés alapján a megrendelő alperesnek a keretfeltételeket kellett a szükséges hatósági engedélyekkel együtt megadnia és ezek alapján a vállalkozó felperes feladata volt a tervezés és a tervek jóváhagyásának megszerzése. A pajzs állomási indításához szükséges nyomókeretek szétszedésének, szállításának, beépítési helyére juttatásának és összeszerelésének kérdése nem a megrendelő tenderdokumentációs szintű és mélységű feladata. Ezen kérdéseket a vállalkozónak kell tisztáznia és mérlegelnie, hogy az általa ajánlott díj milyen részben foglal magában szakmai tevékenységeket.

[10] A felperes által jelölt választottbíró az ítéletet aláírta, de különvéleményében kinyilvánította, hogy a szakértő részben olyan jogértelmezést adott, amely nem volt a feladata. Nem értett egyet azzal, hogy a felperes további bizonyítási indítványát a többségi döntés elutasította. Véleménye szerint a szakértői bizonyítás nem volt teljes, a bizonyítási eljárás befejezetlensége miatt a tanács nem kerülhetett abba a helyzetbe, hogy megalapozott ítéletet hozzon.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[11] A felperes keresetében kérte a választottbírósági ítélet érvénytelenítését a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) 55. § (1) bekezdés c) és e) pontja, valamint 55. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

Állította, hogy az ügye előterjesztéséhez való joga sérült [55. § (1) bekezdés c) pont] az alábbi okokból:

- A Választottbíróság eljárása során a szakkérdéseket vizsgálta, ezzel ellentétben az ítéletét a szerződéses kötelezettségek vizsgálatára alapította. Felperesként nem tudta előadni az álláspontját a Választottbíróság által mérlegelt tények és jog körében.

- A Választottbíróság elzárta őt attól, hogy független, szakmailag alkalmas szakértő útján bizonyítsa állításait. Az új szakértő kirendelésének mellőzése miatt az eljárásban beszerzett téves szakértői vélemény ellentmondásait nem lehetett feloldani, s emiatt is sérült az ügye előadásához való joga.

Az eljárási szabályok megsértése [55. § (1) bekezdés e) pont] körében - egyebek mellett - azt állította, hogy a szakértő megsértette a titoktartási kötelezettségét.

A választottbírósági ítélet közrendbe ütközését [Cstv. 55. § (2) bekezdés b) pont] annak alapján tartotta megállapíthatónak, hogy az ítélet sérti a pacta sunt servanda elvét.

[12] Az alperes kérte a kereset elutasítását. Álláspontja szerint sem az eljárási cselekmények, sem a választottbírósági ítélet tartalma nem alapozza meg az érvénytelenítést. Nem vezethet az ítélet érvénytelenítéséhez a bizonyítási eljárás eredménye, illetve az, hogy azt a Választottbíróság hogyan mérlegelte és értékelte. Állította, hogy a Választottbíróság eljárása megfelelt az Eljárási Szabályzatban írtaknak.

A kirendelt szakértő nem követett el titoksértést, de ha el is követett volna, ez nem alapozza meg az ítélet érvénytelenítését.

Vitatta, hogy az ítélet a tartalma miatt a közrendbe ütközne.

A jogerős ítélet

[13] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[14] Az indokolásban kifejtette, hogy az érvénytelenítési kereset megindítása nem szünteti meg a felek választottbírósági szerződését, ebből következően az állam bírósága a választottbíróság által mérlegelt bizonyítékokat nem értékelheti át, nem mérlegelheti felül. Nem találta bizonyítottnak, hogy a Választottbíróság az eljárásában ne tartotta volna be a törvényben és a felek választottbírósági szerződésében meghatározott kötelezettségeit, továbbá, hogy bármelyik felet jogai gyakorlásától megfosztotta volna. A feleknek lehetőséget biztosított arra, hogy előadják az általuk állított tényeket, kérelmeiket, megjelöljék bizonyítási eszközeiket. A bizonyítás lehetséges módját a Választottbíróság az Eljárási Szabályzat 35. § (4) bekezdésével összhangban maga állapíthatta meg.

[15] A Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt érvénytelenítési okra alapított kereset körében megállapította, hogy a Választottbíróság döntésével nem tért el a választottbírósági szerződéstől. A feleknek lehetőségük volt tényállításaik megtételére, bizonyítékaik megjelölésére. A bizonyítási indítvány elutasítása nem jelenti azt, hogy a fél az ügyét az eljárásban ne adhatta volna elő, a bizonyítási indítványok elfogadása a választottbírói mérlegelés körébe tartozik. A Választottbíróság maga határozhatta meg a szakértői

véleménynyilvánítás elrendelésével és a bizonyítás lefolytatásával járó eljárási cselekményeket, s az e körben hozott döntése az érvénytelenítési perben nem bírálható felül. A Választottbíróság a félnek az ügy előadásához fűződő joga gyakorlását úgy is biztosította, hogy a kirendelt szakértővel szembesítette a fél megbízottjának véleményét. A Választottbíróság által valóként elfogadott tények az ítéletből egyértelműen megállapíthatóak.

A Választottbíróság az eljárási cselekmények gyakorlásával, az eljárás berekesztésével nem zárta el a felperest jogai gyakorlásától és a szakértői bizonyítástól sem. A feleknek az eljárás során lehetőséget adott a szakértő személyére történő javaslattételre, s ennek alapján választotta ki a szakértő személyét. A felperes által kért további szakértő kirendelésének mellőzése a mérlegelési jogkörébe tartozott, mely mérlegelése az érvénytelenítési perben nem bírálható felül.

- [16] A Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt érvénytelenítési okra hivatkozással előterjesztett kérelem tekintetében megállapította, hogy a Választottbíróság az ítéletében értékelt és mérlegelt valamennyi bizonyítékot, s a további bizonyítás mellőzésére vonatkozó indokolási kötelezettségének eleget tett. Önmagában a bizonyítás befejezetté nyilvánítása és a tárgyalás berekesztése - figyelemmel az előzőleg már teljesített eljárási cselekményekre - nem ad alapot annak megállapítására, hogy a felek nem gyakorolhatták eljárási jogaikat.

A szakértői vélemény bizonyítékok köréből való kirekesztése a Választottbíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. A perben a szakértői véleménynyilvánítás eljárási cselekményeivel és annak eredményével a Vbt.-ben, valamint az Eljárási Szabályzatban meghatározott és kötelezően megtartandó szabályokat nem sértették meg.

Az eljárás iratai alapján nem találta igazoltnak, hogy a szakértő eljárási cselekményei miatt a szakértői véleménynyilvánítás eredményét jogszabály, az Eljárási Szabályzat rendelkezése, vagy a felek választottbírósági szerződésének előírása alapján a bizonyítékok közül ki kellett volna zárni.

- [17] A bíróság rámutatott, az érvénytelenítési per bírósága nem annak megítélésére jogosult, hogy a szakértő a titoktartási kötelezettségét megsértette-e. A titoktartási kötelezettség állított megsértése kapcsán kifejtette, hogy az ügy előadásához fűződő jog akkor sérül, ha a fél a tényállításait bizonyítási eszközeivel együtt nem teheti meg, nincs abban a helyzetben, hogy a szükséges eljárási cselekményeket teljesítse.

- [18] A Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt érvénytelenítési okra - a közrend megsértésére - alapított kereseti kérelmet vizsgálva kifejtette, hogy ez az érvénytelenítési ok akkor valósulna meg, ha a Választottbíróság olyan jogot alkalmazna, illetve jogszabályt olyan értelmezéssel ruházna fel, amely lerontja

az állam által alkotott vagy elismert és feltétlen alkalmazást igénylő szabályok érvényesülését. Megállapította, hogy az adott választottbíróági ítélet a tartalma miatt nem ütközik a magyar jogrendbe. A magyar szerződéses jog szabályait nem ruházta fel olyan jogértelmezéssel, nem töltötte ki olyan tartalommal, amely az állam jogrendjében feltétlen alkalmazást igénylő alkotmányos szabályokat, a polgári jogviszonyokat is jellemző alkotmányos alapelveket tagadta volna nyilvánvaló módon. Az érvénytelenítési per bírósága nem jogosult a szerződéses nyilatkozatok eltérő értelmezésére. Az állam bírósága a választottbíróági ítélet indokolásában kimutatható esetleges téves megállapításokat nem bírálhatja felül.

- [19] Kiemelte, az a tény, hogy az egyik fél által jelölt választottbíró különvéleményt fűzött az ítélethez és a különvélemény indokolása alapján a bizonyítási eljárás folytatását látta volna indokoltnak, illetve az anyagi jogi megítélést illetően eltérő jogi következtetésre jutott, még nem ad alapot az ítélet magyar közrendbe ütközésének megállapítására.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és - tartalma szerint - a választottbíróági ítélet érvénytelenítését.

Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdéseit, a Vbt. 27. és 29. §-ában, valamint az 55. § (1) bekezdés c) és e) pontjában, továbbá az 55. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakat.

Kiemelte, hogy keresetében a Választottbíróóság eljárási szabálysértései és az ügy előadásához fűződő joga megsértésének körében előadottak vizsgálatát kérte, nem pedig a választottbírói mérlegelés érdemi felülbírálatát. Az ügy előadásához való jog körébe tartozik a bizonyítékok előterjeszthetősége és a kért bizonyítás lefolytatása is. Az Eljárási Szabályzatot pedig sérti a választottbíróóság szakértővel kapcsolatos eljárása.

- [21] A bizonyítási eljárás lefolytatása - beleértve a szakértői eljárást is - eljárási szabályoknak való megfeleléseit az elsőfokú bíróságnak érdemben kellett volna vizsgálnia. E körben - álláspontja szerint - azt kellett volna értékelni, hogy miért rendelt el a Választottbíróóság szakértői bizonyítást úgy, hogy később az ítéletben azt rögzítette, arra az ügy eldöntéséhez nem is volt szükség. Ez a „feleslegessé vált” bizonyítási eljárás elhúzta az eljárást és a perköltség jelentős növelését eredményezte (több mint 7.000.000 Ft-ba került).

E kérdés vizsgálata nem a választottbírói mérlegelési jog felülbírálatát jelentette volna, hanem a választottbíróági eljárás szabályai megtartásának vizsgálatát.

[22] A szakértői eljárás kapcsán előadta, azt sem vizsgálta az elsőfokú bíróság, miért rekesztette be a Választottbíróság a tárgyalást, miután kiderült, hogy - a felperes álláspontja szerint - a szakértő a titoktartási kötelezettségét megsértette és szakmai alkalmassága is megkérdőjeleződött. Ezzel a Választottbíróság elzárta a felperest a független és szakmailag alkalmas szakértő útján való bizonyítástól. Utalt arra, hogy a választottbírósági eljárás során két független magánszakértővel cáfolta a kirendelt szakértő véleményében foglaltakat. A felperes kérései ellenére a választottbírósági tanács nem rendelt ki új szakértőt az ellentmondások feloldására.

Továbbra is állította, hogy a szakértő a titoktartási kötelezettségét megszegte azzal a tevékenységével, hogy az eljárásban részt nem vevő, külső személyeket keresett meg az üggyel kapcsolatos kérdéseivel, holott a felek erre nem adtak engedélyt. Ily módon a szakértő a választottbírósági eljárás egyik garanciális szabályát sértette meg. A szakértő ugyanis a szakvélemény elkészítése során azokból az iratokból és információkból dolgozhat, amelyeket a felek az eljárás anyagának részévé tettek. Ha olyan adatokra, információkra alapozza a szakvéleményét, amelyeket a felek nem ismerhettek meg, a felek eljárási jogai alapjaiban sérülnek, mert ismeretlen marad előttük, hogy a szakértő milyen adatokból dolgozott. Emiatt esélyük sincs reagálni arra, és ezzel az ügy előadásához való joguk sérül. Ezen felül súlyos tárgyi tévedéseket is tartalmazott a szakértői vélemény, amelyek a Választottbíróságot félrevezették ítélete meghozatalában.

[23] Az elsőfokú bíróság elmulasztotta a választottbírósági tanács kisebbségben maradt tagja különvéleményének értékelését is. Nem vizsgálta továbbá, hogy a kirendelt szakértő betartotta-e a rá vonatkozó eljárási szabályokat (titoktartási kötelezettség). Ez az eljárási szabályok helyes alkalmazásának a vizsgálatát jelentette volna, amelyre a Vbt. lehetőséget biztosít. A szakértő eljárása, annak Választottbíróság általi elfogadása és a felperes bizonyítási indítványának az elutasítása elzárta a felperest az ügy előadásának lehetőségétől. A választottbíróság így módon nem biztosította a fair eljárást, s a felperes tisztességes eljáráshoz való joga sérült.

[24] A Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt érvénytelenítési ok - a közrendbe ütközés - megvalósulását állítva kifejtette, bár a Választottbíróság megállapította, hogy a felek szerződésében rögzítettekhez képest jelentős módosítások történtek a felperesen kívül álló okokból, mégis arra a következtetésre jutott, hogy kifejezett szerződéses rendelkezés hiányában a felperesnek kell viselnie az alperesi változtatásból eredő teljes kockázatot és az ehhez kapcsolódó költségeket. Állította, hogy a Választottbíróságnak ez a megállapítása a felek jogviszonyán túlmutató jelleggel bír, mert a felek közötti szerződés alapja a

FIDIC Sárga Könyv mintaszerződése, melyet Magyarországon jelentős értékű beruházások során gyakran használnak. A választottbíróági ítélet szerinti szerződésértelmezés a mintaszerződés valamennyi alkalmazójának súlyos jogsérelmet jelentene.

[25] Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy az érvénytelenítési perben az állam bírósága a választottbíróági ítélet indokolásában kimutatható esetleges téves megállapításokat nem bírálhatja felül. Az állam bírósága ugyanis a Vbt.-ben meghatározott körben - a közrend sérelmére történő hivatkozás körében - vizsgálhatja a választottbíróági eljárás garanciális szabályainak betartását, a jogszabályoknak megfelelő ítélethezatalalt. Emiatt hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmére is.

[26] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelően járt el, amikor a Választottbíróáságnak az érdemi mérlegelési körébe tartozó bizonyítási eljárás lefolytatásával és megengedhetőségével kapcsolatos kérdéseket nem vizsgálta. Az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatja felül a választottbírák joggyakorlását a bizonyítékok értékelése és mérlegelése tekintetében, a bizonyítási eljárás cselekményeiről a választottbíróóság a saját joggyakorlásával összhangban és szabadon dönthet. A választottbíróóság ítélete nem ütközik a magyar közrendbe, ez okból sem jogszabálysértő a jogerős ítélet.

A Kúria döntése, jogi indokai

[27] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

[28] A Pp. 206. § (1) bekezdés állított megsértése körében a Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.). Az adott esetben a felperes nem fejtette ki, hogy az elsőfokú bíróság milyen bizonyítékokat mérlegelt okszerűtlenül ítélete meghozatalakor, és mennyiben sértette meg indokolási kötelezettségét [Pp. 221. § (1) bekezdés]. A jogerős ítéletből megállapíthatóan a bíróság hosszan és részletesen megindokolta határozatát.

[29] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a Vbt. 55. § (1) bekezdés c) és e) pontjában foglaltak megsértése körében tévesen állította, hogy az érvénytelenítési perben a bíróságnak joga lenne felülvizsgálni a választottbíróági eljárást a bizonyítási eljárás lefolytatásának indokoltsága, annak módja vonatkozásában; értékelni, hogy a Választottbíróóság az adott esetben miért rendelte

el a szakértői bizonyítást, illetve, hogy a már lefolytatott szakértői bizonyításon túlmenő további szakértői bizonyítást miért találta indokolatlannak.

[30] A Választottbíróság Eljárási Szabályzata 35. § (4) bekezdése értelmében, a bizonyítás módját az eljáró tanács állapítja meg. A választottbírók belső meggyőződésük szerint mérlegelik a bizonyítékokat.

[31] Az állam bírósága a választottbírósági ítélet tartalmát, beleértve azt is, hogy a szakértői véleményből ítélete meghozatalánál mit vesz figyelembe, nem vizsgálhatja.

Az adott ügyben a Választottbíróság az ítéletében kifejtette, hogy a szakértői véleményre a kereset műszaki tartalmának a megértése érdekében volt szüksége. A Kúria álláspontja szerint a bírói meggyőződés kialakulásának folyamatában az egyes bizonyítékok döntésben való felhasználásának szükségessége nem minden esetben állapítható meg előre. A felek álláspontjának megismerése, érveik ütköztetése eredményezheti azt, hogy a kereset benyújtásakor műszaki kérdésnek látszó jogvitában a bíróság végül a szerződés értelmezése alapján hozza meg határozatát. Ezzel a Választottbíróság az Eljárási Szabályzatát nem sértette meg.

[32] A felperes felülvizsgálati kérelme a szakértői vélemény Választottbíróság általi értékelése és ennek következményei, valamint az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos álláspontja tekintetében több állítást tartalmazott.

[33] A felperes tévesen állította, miszerint az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a Választottbíróságnak azzal a döntésével, hogy berekesztette a tárgyalást anélkül, hogy a felperes által kért további bizonyítási indítványt teljesítette volna. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a Választottbíróság joga annak megítélése, befejezettnek látja-e a bizonyítási eljárást, döntésre érettnak tartja-e az ügyet. A Választottbíróságnak e döntésre akkor is joga van, ha a felek még további bizonyítási indítványokat terjesztettek elő, ezt a döntését az állam bírósága az érvénytelenítési perben nem vizsgálhatja felül.

[34] Téves a felperesnek az az állítása is, hogy a Választottbíróság elzárta őt a szakértői bizonyítástól. Ahogyan azt a jogerős ítélet is tartalmazza, a felek által ajánlott szakértőt rendelte ki a Választottbíróság, a szakértői vélemény kifogásolt ellentmondásait személyes meghallgatás, kiegészítő szakvélemény útján kívánta feloldani. Mindezek során a felperes nem volt elzárva attól - és az iratokból megállapíthatóan élt is ezzel a jogával -, hogy a szakértőhöz kérdéseket tegyen fel, előadja észrevételeit a szakértő nyilatkozatára. A Választottbíróság a szakértői bizonyítás lefolytatása körében nem sértette meg az Eljárási Szabályzata 35. § (5)-(8) bekezdéseiben előírt rendelkezéseket.

[35] A választottbírósági iratok tartalma nem támasztja alá a felperesnek azt az állítását sem, hogy a szakértő elismerte a titoksértő magatartását. A Választottbíróság ítéletében kitért a

szakértő felperes által támadott nyilatkozatára, foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a szakértő a titoktartási kötelezettségét megszegte-e vagy sem, s vizsgálata során nem találta megalapozottnak a felperes kifogását. E körben a felperes alaptalanul hivatkozott a Választottbíróság Eljárási Szabályzata 15. és 29. §-ában foglaltak megsértésére, s ezen keresztül a Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt érvénytelenítési ok megvalósulására.

[36] A Kúria álláspontja szerint e körben sem sérült a feleknek az ügy előterjesztéséhez kapcsolódó joga, mert a felek megismerhették a szakértői véleményt, a kiegészítő szakértői véleményt, és amennyiben nem volt egyértelmű számukra, hogy a szakértő milyen adatokból dolgozott, a választottbírósági eljárásban lehetőségük volt ennek tisztázására.

[37] a felülvizsgálati kérelem a választottbírói különvélemény értékelése tekintetében is. A Választottbíróság Eljárási Szabályzata 39. § (2) bekezdése értelmében az ítéletet az eljáró tanács szavazattöbbséggel, zárt ülésen hozza. Az érvénytelenítési perben vizsgálandó határozat a választottbírósági tanács ítélete. A kisebbségben maradt választottbíró különvéleményének nincs jogi relevanciája az érvénytelenítési perben.

[38] Mindezek alapján a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes Cstv. 55. § (1) bekezdés c) és e) pontjára alapított keresetét.

[39] A Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltak megsértése - a közrendbe ütközés - kapcsán is egyetért a Kúria a jogerős ítéletben kifejtett állásponttal, mely szerint az állam bírósága a választottbírósági ítélet indokolásában kimutatható esetleges téves megállapításokat az érvénytelenítési perben nem bírálhatja felül. A közrend sérelmére való hivatkozás sem engedi meg az állam bíróságának az anyagi jogi szabályok választottbíróság által történt alkalmazásának felülvizsgálatát. Erre csak abban a kivételes esetben van lehetősége, ha a választottbírósági ítélet tartalmilag az alkotmányos szabályokat, a polgári jogviszonyokat is jellemző alkotmányos alapelveket tagadta volna nyilvánvaló módon. Megalapozottan állapította meg a jogerős ítélet, hogy ez az adott esetben nem állapítható meg.

A magyar kötelmi jog szabályait a Választottbíróság nem ruházta fel olyan értelmezéssel, amely feltétlen alkalmazást igénylő norma rendeltetését vontja volna kétségbe. A Választottbíróság a per tárgyát képező „tervezz és építs” típusú szerződések értelmezésével kapcsolatban fejtette ki az álláspontját és hozta meg ítéletét a felek közötti jogvitában.

[40] Nem sértette meg az elsőfokú bíróság az Alaptörvény XXIV. cikkét sem, mert a felek közötti jogvitát részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézte el.

[41] Mindezekre figyelemmel a felperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet a Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontját sérti.

[42] A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[43] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdésének a)-b) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[44] A Kúria tárgyaláson hozta meg ítéletét.

Budapest, 2016. december 13.

Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelélül: